

EKSTREMNI VREMENSKI UVJETI

JAKA ZIMA I SNJEŽNE OBORINE

Republika Hrvatska po svom geografskom položaju smještena je u pojasu s umjerenom klimom. Na prostoru Hrvatske dominantne su tri mikroklimatske zone i to:

- mediteranska - na području uz Jadransko more i na otocima,
- gorska – na području Gorskog kotara i Like,
- kontinentalna – na područjima središnjeg, sjevernog i istočnog dijela Hrvatske.

Unatoč umjerenosti klime i različitosti mikroklimatskih zona, tijekom zimskih mjeseci u svim dijelovima Republike Hrvatske moguća je pojava snježnih oborina i smrzavice, no sa znatno manjim izgledima u Dalmaciji i na otocima. Bez obzira na učestalost ovih pojava ili njihov intenzitet, kad nastupe, sobom donose niz opasnosti za ljude te za prirodna i materijalna dobra.

Jaku zimu i snježne oborine ne možemo spriječiti, ali pravilnim i pravovremenim postupanjem možemo spriječiti ili bitno umanjiti posljedice koje te pojave mogu prouzročiti.

Postupak u slučaju jake zime:

- Što manje boravite na otvorenom ili u negrijanom zatvorenom prostoru.
- Prije izlaska na otvoreno slojevito obucite dovoljno toplu odjeću i obuću, ne zaboravite zaštititi glavu i šake.
- Ne izlazite na led na zaleđenim vodenim površinama zbog opasnosti od pucanja leda, propadanja u ledenu vodu i utapanja.
- U prostorijama koje nisu grijane, prije nastupa jake zime ispuštite vodu iz vodovodnih cijevi, spremnika ili grijača vode te sustava centralnog grijanja koji nije u funkciji, a u zahodsku školjku i podne sifone ulijte nesmrzavajuću tekućinu.

Postupak u slučaju snijega i poledice:

- Kao vlasnik ili korisnik stambenog ili poslovnog prostora dužni ste redovito i pravovremeno održavati čistim od snijega i poledice pločnike ispred i pristupne putove do svog objekta.
- Ako led ne možete očistiti s pločnika posipajte ga sipinom.
- Koristite obuću s gumenim hrapavim đonom da smanjite opasnost od klizanja i pada na poledici ili snijegu.
- Budite oprezni hodajući uz zgrade ili ispod drveća jer s njih iznenada može pasti snijeg ili led, te iz istog razloga ne parkirajte svoje vozilo na tim mjestima.
- Temeljito očistite snijeg i led sa svog vozila prije uključivanja u promet, uz obavezno korištenje zimske opreme na vozilu.
- Ako je moguće, otresite snijeg sa voćaka, ukrasnog drveća i grmlja, TV antena, izoliranih telefonskih ili električnih kablova i sličnog, kako biste spriječili njihovo oštećivanje i lom.

Pažnja! Ne otresajte i ne čistite neizolirane električne vodiče – smrtna opasnost!

- Snijeg ili led koji prijeti pasti s krova vašeg objekta dužni ste ukloniti (sami ili angažiranjem stručnih službi).
- Zavisno od nosivosti krovne konstrukcije vašeg objekta i od debljine, odnosno težine snježnog pokrivača, procijenite da li je snijeg potrebno ukloniti s krova te po potrebi to i učinite kako se krov ne bi urušio.

Pažnja! Čišćenje snijega s krova je opasan posao te je bolje da za to angažirate stručnu službu!

- Ukoliko ste zbog obilnih snježnih padavina i neočišćenih putova ostali izolirani a u hitnoj ste situaciji (slučaj potrebe liječničke ili veterinarske pomoći, bolničkog liječenja, opskrbe neophodnim namirnicama ili energentima i slično) nazovite broj 112 s kojeg će se usklađivati pružanje potrebne pomoći.

SUŠA

Suša je nedostatak vode, a voda je osnova za razvoj i održanje života čovjeka, životinjskih i biljnih vrsta. Suša može biti meteorološka ili hidrološka, a može biti i kombinacija tih dvaju oblika.

- Meteorološka suša je nedovoljna količina ili potpuni izostanak oborina na nekom području tokom dužeg vremenskog razdoblja.
- Hidrološka suša nastaje kao posljedica meteorološke suše, s određenim faznim pomakom, a očituje se smanjenjem udjela vlage u tlu, padom razine voda tekućica i stajačica ispod višegodišnjeg prosjeka, a ako duže potraje i padom razine podzemnih voda.

Čimbenici koji utječu na intenzitet suše su: vrijeme pojave, njeno trajanje, faza vegetacije, visoke temperature zraka i tla, snažni vjetar i niska relativna vlaga.

Postupak u slučaju jake suše:

- Štedljivo koristite pitku vodu iz vodovoda, ne perite njome automobile, pločnike, ne zalijevajte vrtove i travnjake.
- Zbog mogućih redukcija vode, osigurajte pričuvu vode za piće.
- Smanjite kemijsko i biološko zagađivanje vlastitih otpadnih voda kako bi što manje zagađivale vodotoke s niskim vodostajem u koje se ulijevaju.
- Ne ložite vatru na otvorenom, ne bacajte opuške i zapaljene šibice u prirodi zbog opasnosti nastanka i širenja požara.
- Vrtove i travnjake zalijevajte vodom doveženom iz većih vodotoka.

OLUJNI ILI ORKANSKI VJETAR

Snažna strujanja zraka koja nastaju uslijed razlika u atmosferskom tlaku i temperaturi zraka mogu imati brzinu i snagu takvih razmjera da prouzroče materijalnu štetu i ljudska stradanja, od neznatnih do katastrofalnih. Jako strujanje zraka često je praćeno i oborinama, kišom ili snijegom, što dodatno povećava razmjere šteta, a postupke zaštite i spašavanja čini složenijima.

Jak vjetar ne javlja se iznenada i trenutno. Meteorološka služba tu pojavu prognozira s vrlo velikom vjerojatnošću, a i laici ih mogu temeljeno na vlastitim iskustvima predvidjeti uoči njihova nastupanja.

Postupak u slučaju jakog vjetra:

Postupak priprema:

- Već pri projektiranju i gradnji objekata vodite računa o mogućem učinku najjačih zabilježenih vjetrova na vašem području i gradite u skladu s građevinarskim zahtjevima za takve uvjete.

- Držite u pričuvi jače najlonske folije ili cerade, letve i čavle za privremenu sanaciju oštećenja na krovu ili za prekrivanje razbijenih prozorskih stakala.
- Provjerite da vam uz kuću ili drugi objekt ne raste slabo ukorijenjeno ili trulo stablo koje bi vjetar mogao srušiti ili mu lomiti grane.
- Pronađite siguran, od vjetra i valova zaklonjen vez za svoju brodicu ili čamac ili ih izvucite na suho.
- Očistite krovne oluke, dvorišne slivnike i internu kanalizaciju kako bi ste osigurali nesmetano otjecanje oborinskih voda u slučaju olujnog nevremena.
- Pratite informacije i prognoze o pojavi, mjestu i snazi jakih vjetrova ili nailasku oluje.

Postupak ako ste u zatvorenom:

- Dobro zatvorite sve prozore i vrata, spustite rolete ili zatvorite prozorske kapke.
- Odmaknite se od prozorskih stakala u unutrašnjost građevine.
- Ako građevina nije solidno građena a očekuju se orkanski udari vjetra ili pojava pijavice, sklonite se u podrum ili solidno građenu građevinu, prethodno zatvorite vodu i plin na glavnom ventilu i isključite struju na glavnoj sklopki kako bi spriječili sekundarne štete.
- Slušajte obavijesti na radiju i postupajte u skladu s njima.
- Po prestanku opasnosti pregledajte objekt iznutra i izvana te uočena oštećenja popravite ili za to angažirajte stručne službe.

Postupak ako ste na otvorenom:

- Kao pješak, krećite se u pognutom stavu, uz zavjetrinu ako je ima, pridržavajući se za čvrste predmete.
- Vodite računa o mogućnosti pada crijepa s krova, grana s drveća i slično.
- Ne sklanjajte se ispod drveća zbog opasnosti od udara groma, loma grana ili rušenja stabla.
- Svoje vozilo sklonite u čvrsti objekt, a ako to nije moguće parkirajte ga na otvorenom prostoru (ne uz kuće ili drveće), na mjestu gdje se ne mogu pojaviti bujične vode.
- Ukoliko vozite, poštujujte upozorenja i zabrane nadležnih službi, a ako vas je orkanski vjetar, sa ili bez oborina zahvatio na otvorenoj cesti, zaustavite vozilo van prometnice, po mogućnosti u prirodnoj zavjetrini.
- Ako kampirate, pratite vremensku prognozu, poštujujte upozorenja o mogućnosti jakog vjetra, šator ili kamp prikolicu premjestite na prostor bez drveća i dodatno usidrite a vi se sklonite u čvrste objekte.
- Za jakog vjetra na moru ne koristite laka plovila bez motora (zračni jastuk, gumeni, plastični ili drveni čamac, pedaline, sandoline, daske za windsurfing ili surfing) jer vas vjetar može odnijeti na otvoreno more i prevrnuti vam plovilo ili vas baciti na hridi ili obalne stijene.

Korisni linkovi:

<http://public.carnet.hr/hitna-pomoc/prva/>

<http://meteo.hr>